

ISSN 2076–1554

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВГО Українська академія наук

Видавництво «Гілея»

Гілея

*Науковий вісник
збірник наукових праць*

- *Історичні науки*
- *Філософські науки*
- *Політичні науки*

Випуск 133 (№ 6)

Київ – 2018

Збірник засновано 2004 року. Вихід з друку – щомісячно**Фахове видання**

з філософських, політичних наук затверджено наказом Міністерства освіти і науки України
№ 747 від 13 липня 2015 р., з історичних наук наказом МОН України № 1328 від 21 грудня 2015 р. (перереєстрація)

Свідцтво про державну реєстрацію (перереєстрацію) друкованого засобу
масової інформації: серія КВ № 22632-12532ПП від 24 квітня 2017 року

Друкється за рішенням:

Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 13 від 24 травня 2018 р.)

Збірник входить до міжнародних баз

Google Scholar; Index Copernicus (Польща); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Індія).

Шеф – редактор:

Андрущенко В. П.,
д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор:

Вашкевич В. М.,
д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори:

Акопян В. Г.,
д-р філос. наук, ст.н.с. (Україна, Київ)
Кивлюк О. П., д-р філос. наук, ст.н.с.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Муляр В. І.,
д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)

Відповідальний секретар:

Халамендик В. Б.,
д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Редакційна рада:

Андрущенко В. П., д-р філос. наук
проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Зеленков А. І., д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Колесник В. Ф., д-р іст. наук, проф.,
член – кор. НАН України (Україна, Київ)
Мирзаханян Р., д-р іст. наук, проф. (Вірменія, Єреван)
Михальченко М. І., д-р філос. наук, проф.,
член – кор. НАН України (Україна, Київ)
Панчук М. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Рафальський О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Савельєв В. Л., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Солдатенко В. Ф., д-р іст. наук, проф., член – кор. НАН України
(Україна, Київ)
Степико М. Т., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна колегія:

З історичних наук:
Войцехівська І. Н., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Дробот І. І., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Журба М. А., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Лазько Г. Г., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
Лисак В. Ф., д-р іст. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
Мезга М. М., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
Михайлюк В. П., д-р іст. наук, проф. (Україна, Старобільськ)

Стоян Т. А., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Сушко О. О., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Чернега Л. М., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Шаповал Ю. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

З філософських наук:

Абасов А. С., д-р філос. наук, проф. (Азербайджан, Баку)
Базалук О. О., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
Бех В. П., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Воронкова В. Г., д-р філос. наук, проф. (Україна, Запоріжжя)
Герасимова Е. М., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Гарбар Г. А., д-р філос. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
Жадько В. О., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Жижко Т. А., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Кущепал С. В., д-р філос. наук, проф. (Україна, Полтава)
Миколайчук А., д-р хабілітований, проф. (Польща, Познань)
Онїко О. Ф., д-р техн. наук, проф. (Україна, Київ)
Свириденко Д. Б., д-р філос. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Терпищій С. О., д-р філос. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Тещлав С., д-р філос. наук, проф. (Польща, Бидгощ)
Яшанов С. М., д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

З політичних наук:

Андрусишин Б. І., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Андрюкайтене Р., д-р PhD соціальних наук (менеджмент),
(Литва, Маріамполь)
Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Балабанов К. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
Варзар І. М., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Васильчук Є. О., д-р політ. наук, доц. (Україна, Черкаси)
Войналович В. А., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Іванов М. С., д-р політ. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
Картунов О. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Кізіма С. А., д-р політ. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Котигоренко В. О., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Крась І., д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)
Лапина С. В., д-р соц. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Макаренко Л. Л., д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Остапенко М. А., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Римаренко С. Ю., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Срогошу Т., д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)

Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2018. – Вип. 133 (6). – 329 с.

Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем інформаційної цивілізації, що формується. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

ISSN 2076-1554

Natsional'nyy pedahohichnyy universytet
imeni M. P. Drahomanova

VHO Ukrayins'ka Akademiya Nauk

Vydavnytstvo «Hileya»

Hileya

*naukovyy visnyk
zbirnyk naukovykh prats'*

- *Istorychni nauky*
- *Filosofs'ki nauky*
- *Politychni nauky*

Vypusk 133 (№ 6)

Kyyiv – 2018

Zbirnyk zasnovano 2004 roku. Vykhid z druku – shchomisyachno

FAKHOVE VYDANNYA

z filososf'kykh, politychnykh nauk zatverdzheno nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy
№ 747 vid 13 lypnya 2015 r., z istorychnykh nauk nakazom MON Ukrainy № 1328 vid 21 hrudnya 2015 r. (pereyestratsiyu)

Svidotstvo pro derzhavnu reyestratsiyu (pereyestratsiyu) drukovanoho zasobu
masovoyi informatsiyi: seriya KV № 22632-12532PR vid 24 kvitnya 2017 roku

Drukuyet'sya za rishennyam:

Vchenoyi rady Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova
(protokol № 13 vid 24 travnja 2018 r.)

Zbirnyk vkhodyt' do mizhnarodnykh baz:

Google Scholar; Index Copernicus (Pol'shcha); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Indyya).

Shef–redaktor:

Andrushchenko V. P., d–r fil. nauk,
prof., chlen – kor. NAN Ukrainy, akad. NAPN Ukrainy
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Holovnyy redaktor:

Vashkevych V. M., d–r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Spivredaktory:

Akopyan V. H., d–r fil. nauk, st.n.s. (Ukrayina, Kyiv),
Kyviyuk O. P., d–r fil. nauk, st.n.s.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Mulyar V. I., d–r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Zhytomyr)

Vidpovidal'nyy sekretar:

Khalamendyk V. B., d–r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Redaktsiyna rada:

Andrushchenko V. P., d–r fil. nauk, prof.,
chlen – kor. NAN Ukrainy, akad. NAPN Ukrainy
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Vashkevych V. M., d–r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Zelenkov A. I., d–r fil. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)
Kolesnyk V. F., d–r ist. nauk, prof.,
chlen–kor. NAN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv)
Myrzakhanyan R., d–r ist. nauk, prof. (Armeniya, Yerevan)
Mykhal'chenko M. I., d–r fil. nauk, prof.,
chlen – kor. NAN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv)
Rafal's'kyi O. O., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Savel'yev V. L., d–r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Soldatenko V. F., d–r ist. nauk, prof.,
chlen–kor. NAN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv)
Stepyko M. T., d–r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Redaktsiyna kolehiya:**Z istorychnykh nauk:**

Voytsekhivs'ka I. N., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Drobot I. I., d–r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Zhurba M. A., d–r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Laz'ko H. H., d–r ist. nauk, prof. (Bilorus', Homel')
Lysak V. F., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Mariupol')
Mezha M. M., d–r ist. nauk, prof. (Bilorus', Homel')
Mykhaylyuk V. P., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Starobil's'k)
Stoyan T. A., d–r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Sushko O. O., d–r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Cherheha L. M., d–r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Shapoval Yu. I., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Z filososf'kykh nauk:

Abasov A. S., d–r fil. nauk, prof. (Azerbaydhan, Baku)
Bazaluk O. O., d–r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Bekh V. P., d–r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Voronkova V. H., d–r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Zaporizhzhya)
Harbar H. A., d–r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Mykolayiv)
Herasyimova E. M., d–r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Zhad'ko V. O., d–r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Zhyzhko T. A., d–r fil. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Kutsepal S. V., d–r fil. nauk, prof. (Ukrayina, Poltava)
Mykolaychak A., d–r khabilitovanyy, prof. (Pol'shcha, Poznan')
Onipko O. F., d–r tekhn. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Svyrydenko D. B., d–r fil. nauk, dots.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Terepyshchyy S. O., d–r fil. nauk, dots.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Tetslav S., d–r fil. nauk, prof. (Pol'shcha, Bydoshch)
Yashanov S. M., d–r ped. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Z politychnykh nauk:

Andrusyshyn B. I., d–r ist. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Andryukaytene R., d–r PhD sotsial'nykh nauk (menedzhment),
(Lytva, Marijampol')
Babkina O. V., d–r polit. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Balabanov K. V., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Mariupol')
Varzar I. M., d–r polit. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Vasyl'chuk Ye. O., d–r polit. nauk, doc. (Ukrayina, Cherkasu)
Voynalovych V. A., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Ivanov M. S., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Mykolayiv)
Kartunov O. V., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Kizima S. A., d–r polit. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)
Kotyhorenko V. O., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Kras' I., d–r khabilitovanyy, prof. (Pol'shcha, Chentokhov)
Lapyna S. V., d–r sots. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)
Makarenko L. L., d–r ped. nauk, prof.
(Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Ostapenko M. A., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Rymarenko S. Yu., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)
Sroshoshu T., d–r khabilit., prof. (Pol'shcha, Chentokhov)

Hileya: naukovyy visnyk. Zbirnyk naukovykh prats' / Hol. red. V. M. Vashkevych. – K. : «Vydavnytstvo «Hileya», 2018. – Vyp. 133 (6) – 329 s.

Kontseptsiya zbirnyka bazuyet'sya na bahatoplanovomu naukovomu vysvitleni problem informatsiyoi tsyvilizatsiyi, shcho formuyet'sya. Osnovni rubryky okhplyuyut' haluzi istorychnykh, filososf'kykh ta politychnykh nauk. Rozrakhovany na fakhivstiv humanitarnykh ta sotsial'no–politychnykh nauk.

ПРЕДСТАВНИЦТВА
збірника «Гілея: науковий вісник» в Україні

Вінницьке представництво
(Вінницький національний технічний університет)
керівник **Денисюк С. Г.**, доктор політичних наук, професор
e-mail: sg_denisyyk@mail.ru

Дніпропетровське представництво
(Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара)
керівник **Вершина В. А.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: mailto:vivi.dp@mail.ru

Донецьке представництво
(Донецький національний університет,
керівник **Андрієнко О. В.**, доктор філософських наук, доцент
e-mail: elena_andrienko8@mail.ru

Запорізьке представництво
(Запорізький національний технічний університет)
керівник **Ємельяненко С. О.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: gileya_zaporizhzhya@ukr.net

Івано-Франківське представництво
(Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ)
керівник **Дичковська Г. О.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: go_osmomysi@ukr.net

Луганське представництво
(Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, м. Старобільськ)
керівник **Михайлюк В. П.**, доктор історичних наук, професор
e-mail: vital_mih@ukr.net

Львівське представництво
(Національний університет «Львівська політехніка»)
керівник **Карівець І. В.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: sacre@ukr.net

Маріупольське представництво
(Маріупольський державний університет)
керівник **Булик М.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: vorlok@ukr.net

Миколаївське представництво
(Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського)
керівник **Макарчук С. С.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
координатор **Шкурєнко К. О.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: sh_kamila@mail.ru

Одеське представництво
(Одеський національний університет імені І. І. Мечникова)
керівник **Барвінська П. І.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: barwinskaja@ua.fm

Подільське представництво
(Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський)
керівник **Колосюк І. А.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

Полтавське представництво
(Полтавський факультет Національної юридичної академії
України ім. Ярослава Мудрого)
керівник **Кущепал С. В.**, доктор філософських наук, професор
e-mail: svkutsepai@rambler.ru

Сумське представництво
(Сумський державний університет)
керівник **Дегтярьов С. І.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: starsergo@bigmir.net

Тернопільське представництво
(Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка)
керівник **Кліш А. Б.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: Klish_Andriy@ukr.net

Ужгородське представництво
(Ужгородський національний університет)
керівник **Мелеганч Г. І.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: melgi@ukr.net

Уманське представництво
(Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини)
керівник **Кривошея І. І.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: igorkryvosheia@gmail.com

Харківське представництво
(Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»)
керівник **Владленова І. В.**, доктор філософських наук, професор
e-mail: vladlenova@email.ua

Хмельницьке представництво
(Хмельницький національний університет)
керівник **Гоцуляк В. М.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: gotsylak@ukr.net

Черкаське представництво
(Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького)
керівник **Васильчук Є. О.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

Чернігівське представництво
(Чернігівський державний інститут економіки і управління)
керівник **Тополь О. В.**, доктор філософських наук, доцент
e-mail: topololga@ukr.net
координатор **Горобець С. М.**, молодший науковий співробітник
e-mail: olen-g@yandex.ru

ПРЕДСТАВНИЦТВО
збірника «Гілея: науковий вісник» в Азербайджані

(Національна Академія Наук Азербайджану, м. Баку)
керівник **Махмудов М. А.**, доктор філософії
e-mail: matlabm@yandex.com
координатор **Рагімлі Р.**, науковий співробітник
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

ПРЕДСТАВНИЦТВА
збірника «Гілея: науковий вісник» в Білорусі

(Академія управління
при Президентові Республіки Білорусь, м. Мінськ)
керівник **Алейнікова С. М.**, кандидат соціологічних наук, доцент
e-mail: alejnsvetlana@yandex.ru
(Брестський державний університет імені О. С. Пушкіна, м. Брест)
керівник **Шостак Г. В.**, кандидат педагогічних наук
e-mail: shostak1964@brest.by
(Гомельський державний університет
імені Франциска Скорини, м. Гомель)
керівник **Мезга М. М.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: nmezga@gsu.by

ПРЕДСТАВНИЦТВА
збірника «Гілея: науковий вісник» в Польщі

(Університет імені Адама Міцкевича в Познані)
керівник **Димчик Р.**, доктор, викладач,
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Інститут історії Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові)
керівник **Моравець Н.**, доктор, викладач
e-mail: mornor@wp.pl

Запрошуємо Вас відвідати наш сайт: www.gileya.org

E-mail: gileya.org.ua@gmail.com

**Див. також: Сайт Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua/portal**

Розділ: Наукова періодика України: журнали та збірники наукових праць

PREDSTAVNYTSTVA
zbirnyka «Hileya: naukovyy visnyk» v Ukraini

Vinnyts'ke predstavnytstvo

(Vinnyts'kyy natsional'nyy tekhnichnyy universytet)
kerivnyk **Denysyuk S. H.**, doktor politychnykh nauk, profesor
e-mail: sg_denisiyuk@mail.ru.

Dnipropetrovs'ke predstavnytstvo

(Dnipropetrovs'kyy natsional'nyy universytet imeni Olesya Honchara)
kerivnyk **Vershyna V. A.**, kandydat filozof's'kykh nauk, dotsent
e-mail: mailto:vivi.dp@mail.ru

Donets'ke predstavnytstvo

(Donets'kyy natsional'nyy universytet)
kerivnyk **Andriyenko O. V.**, doktor filozof's'kykh nauk, dotsent
e-mail: elena_andrienko8@mail.ru

Zaporiz'ke predstavnytstvo

(Zaporiz'kyy natsional'nyy tekhnichnyy universytet)
kerivnyk **Yemel'yanenko Ye. O.**, kandydat filozof's'kykh nauk, dotsent
e-mail: gileya_zaporizhzhya@ukr.net

Ivano-Frankivs'ke predstavnytstvo

(Prykarpat's'kyy natsional'nyy universytet imeni Vasyl'ya Stefanyka,
m. Ivano-Frankiv's'k)
kerivnyk **Dychkovs'ka H. O.**, kandydat filozof's'kykh nauk, dotsent
e-mail: go_osmomysl@ukr.net

Luhans'ke predstavnytstvo

(Skhidnoukrayins'kyy natsional'nyy universytet
imeni Volodymyra Dalya, m. Starobil's'k)
kerivnyk **Mykhaylyuk V. P.**, doktor istorychnykh nauk, profesor
e-mail: vital_mih@ukr.net

L'vivs'ke predstavnytstvo

(Natsional'nyy universytet «L'vivs'ka politekhnika»)
kerivnyk **Karivets' I. V.**, kandydat filozof's'kykh nauk, dotsent
e-mail: sacre@ukr.net

Mariupol's'ke predstavnytstvo

(Mariupol's'kyy derzhavnyy universytet)
kerivnyk **Bulyk M.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: vorlok@ukr.net

Mykolayivs'ke predstavnytstvo

(Mykolayivs'kyy natsional'nyy universytet
imeni V. O. Sukhomlyns'koho)
kerivnyk **Makarchuk S. S.**, kandydat istorychnykh nauk, dotsent
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
koordinatorka **Shkurenko K. O.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: sh_kamila@mail.ru

Odes'ke predstavnytstvo

(Odes'kyy natsional'nyy universytet imeni I. I. Mechnykova)
kerivnyk **Barvins'ka P. I.**, kandydat istorychnykh nauk, dotsent
e-mail: barvinskaja@ua.fm

Podil's'ke predstavnytstvo

(Podil's'kyy derzhavnyy ahrarno-tekhnichnyy universytet,
m. Kam'yanets'-Podil's'kyy)
kerivnyk **Kolosyuk I. A.**, kandydat filozof's'kykh nauk, dotsent
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

Poltavs'ke predstavnytstvo

(Poltavs'kyy fakul'tet Natsional'noyi yurydychnoyi akademiyi Ukrainy
imeni Yaroslava Mudroho)
kerivnyk **Kutsepal S. V.**, doktor filozof's'kykh nauk, profesor
e-mail: svkutsepal@rambler.ru

Sums'ke predstavnytstvo

(Sums'kyy derzhavnyy universytet)
kerivnyk **Dehtyar'ov S. I.**, kandydat istorychnykh nauk, dotsent
e-mail: starsergo@bigmir.net

Ternopil's'ke predstavnytstvo

(Ternopil's'kyy natsional'nyy pedahohichnyy universytet
imeni Volodymyra Hnatyuka)
kerivnyk **Klish A. B.**, kandydat istorychnykh nauk, dotsent
e-mail: Klish_Andriy@ukr.net

Uzhhorods'ke predstavnytstvo

(Uzhhorods'kyy natsional'nyy universytet)
kerivnyk **Melehanych H. I.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: melgi@ukr.net

Umans'ke predstavnytstvo

(Umans'kyy derzhavnyy pedahohichnyy universytet
imeni Pavla Tychny)
kerivnyk **Kryvosheya I. V.**, doktor filozof's'kykh nauk, profesor
e-mail: igorkryvosheia@gmail.com

Kharkivs'ke predstavnytstvo

(Natsional'nyy tekhnichnyy universytet «Kharkivs'kyy
politekhnichnyy instytut»)
kerivnyk **Vladlenova I. V.**, doktor filozof's'kykh nauk, profesor
e-mail: vladlenova@email.ua

Khmel'nyts'ke predstavnytstvo

(Khmel'nyts'kyy natsional'nyy universytet)
kerivnyk **Hotsulyak V. M.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: gotsylak@ukr.net

Cherkas'ke predstavnytstvo

(Cherkas'kyy natsional'nyy universytet
imeni Bohdana Khmel'nyts'koho)
kerivnyk **Vasyl'chuk Ye. O.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

Chernihivs'ke predstavnytstvo

(Chernihivs'kyy derzhavnyy instytut ekonomiky i upravlinnya)
kerivnyk **Topol' O. V.**, doktor filozof's'kykh nauk, dotsent
e-mail: topololga@ukr.net
koordinatorka **Horobets' S. M.**, molodshyy naukovyy spivrobitnyk
e-mail: olen-g@yandex.ru

PREDSTAVNYTSTVO
zbirnyka «Hileya: naukovyy visnyk» v Azerbaydzhani

(Natsional'noyi Akademiyi Nauk Azerbaydzhanu, m. Baku)
kerivnyk **Makhmudov M. A.**, doktor filozofiyi
e-mail: matlabm@yandex.com
koordinatorka **Rahymly R.**, naukovyy spivrobitnyk
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

PREDSTAVNYTSTVA
zbirnyka «Hileya: naukovyy visnyk» v Bilorusi

(Akademiya upravlinnya pry Prezydentovi Respubliky Bilorusi,
m. Mins'k)
kerivnyk **Aleynykova S. M.**, kandydat sotsiolohichnykh nauk, dotsent
e-mail: alejnsvetlana@yandex.ru
(Brest's'kyy derzhavnyy universytet imeni O. S. Pushkina, m. Brest)
kerivnyk **Shostak H. V.**, kandydat pedahohichnykh nauk
e-mail: shostak1964@brest.by
(Homel's'kyy derzhavnyy universytet imeni Frantsys'ka Skoryny, m. Homel')
kerivnyk **Mez'ha M. M.**, kandydat istorychnykh nauk, dotsent
e-mail: nmezga@gsu.by

PREDSTAVNYTSTVA
zbirnyka «Hileya: naukovyy visnyk» v Pol'shchi

(Universytet imeni Adama Mitskevycha v Poznani)
kerivnyk **Dymchuk R.**, doktor, vykladach,
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Instytut istoriyi Akademiyi imeni Yana Dluhosha v Chenstokhovi)
kerivnyk **Moravets N.**, doktor, vykladach
e-mail: mornor@wp.pl

Zaproshuyemo Vas vidvidaty nash sayt: www.gileya.org

E-mail: gileya.org.ua@gmail.com

**Dyv. takozh: Sayt Natsional'noyi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernads'koho:
www.nbuv.gov.ua/portal**

Rozdil: Naukova periodyka Ukrainy: zhurnaly ta zbirnyky naukovykh prats'

26. L'vivs'ka nacional'na naukova biblioteka imeni V. Stefanyka NAN Ukrainy, viddil rukopysiv (dali – LNNB NANU, VR). – F.11. – Spr.4083/p. 232.

27. CDIAL Ukrainy. – F.362. – Op.1. – Spr.143. – 42 ark.
 28. LNNB NANU, VR. – F.41. – Spr.121/p. 14.
 29. CDIAL Ukrainy. – F.362. – Op.1. – Spr.145.
 30. Chornovol I. Vydadni osobystosti avstrijs'kogo rajhsratu i galyc'kogo sejmu u «Spomynah z mogo zhyttja» Oleksandra Barvins'kogo // Moloda nacija. – 2000. – №3. – S.224–239.
 31. LNNB NANU, VR. – F.11. – Spr.973/p. 77. – 22 ark.
 32. Tam samo. – Spr.1041/p. 78. – 117 ark.
 33. Tam samo. – Spr.1667/p. 323.
 34. Tam samo. – Spr.1801/p. 118. – 69 ark.; Spr.1802/p. 118. – 58 ark.; Spr.1803/p. 118. – 39 ark.
 35. Tam samo. – Spr.2201/p. 135. – 51 ark.
 36. Tam samo. – Spr.2483/p. 149. – 99 ark.; Spr.2484/p. 149. – 80 ark.
 37. Tam samo. – Spr.2720/p. 163. – 65 ark.
 38. Tam samo. – Spr.886/p. 70. – 53 ark.; Spr.887/p. 70. – 71 ark.; Spr.888/p. 70. – 49 ark.
 39. Tam samo. – Spr.1619/p. 108. – 48 ark.
 40. Tam samo. – Spr.2242/p. 137. – 52 ark.
 41. Tam samo. – Spr.2012/p. 127. – 71 ark.
 42. Tam samo. – Spr.1026/p. 77. – 94 ark.
 43. Tam samo. – Spr.2785/p. 166. – 80 ark.
 44. Tam samo. – Spr.2736/p. 160. – 107 ark.
 45. Tam samo. – Spr.2665/p. 160. – 107 ark.
 46. U pivstolnitih zmagannjah. Vybrani lysty do Kyryla Studyn'skogo (1891–1941) / Uporjad. O. V. Gajova, U. Ja. Jedlyns'ka, G. I. Svarnyk. – K.: Naukova dumka, 1993. – 768 s.
 47. Zhuravli povertajut'sja...: Z epistolimoi' spadshhyny Bogdana Lepkogo / Uporjad., avt. peredm., prym. i komentariv V. Kachkan. – L'viv, 2001. – 920 s.
 48. CDIAL Ukrainy. – F.358. – Op.1. – Spr.214. – 254 ark.
 49. Tam samo. – Op.2. – Spr.291. – 69 ark.; Spr.292. – 76 ark.
 50. Tam samo. – Spr.300. – 91 ark.; Spr.301. – 133 ark.
 51. Tam samo. – F.818. – Op.1. – Spr.32. – 106 ark.
 52. Tam samo. – F.362. – Op.1. – Spr.236. – 71 ark.
 53. Tam samo. – F.410. – Op.1. – Spr.110. – 104 ark.

Klish A. B., Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Department of ancient and medieval history, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University (Ukraine, Ternopil), Klish_Andriy@ukr.net

The personal origin sources from the history of the social–christian movement in Halychyna

The article is devoted to the interpretation of the personal origin sources from the history of the social–christian movement of Halychyna in the late 19th and early 20th centuries. The analysis of memories, diaries, correspondence, autobiography. The information provided in these sources allows us to reveal the peculiarities of the functioning of the parties and organizations of the social–christian direction, their ideological principles, and their relations with their opponents.

Keywords: personal origin source, social–christian movement, memories, epistolary.

* * *

УДК 211.5

Братусь І. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва, Інститут мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка (Україна, Київ), kulturolog@gmail.com

Свердлик З. М., викладач, Інститут мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка (Україна, Київ), kulturolog@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО–ІСТОРИЧНИХ ІДЕЙ РЕФОРМАЦІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ (ДО 500–РІЧЧЯ РЕФОРМАЦІЇ)

Досліджено вплив Реформації на поступальний розвиток суспільства загалом і освіти зокрема. Проаналізовані сучасні тенденції «реформування»

релігійних поглядів молоді, вплив мережі Інтернет, зокрема, «віртуальних» церков, соціальних мереж, інтернет-форумів на формування світогляду молодого покоління.

Ключові слова: Реформація, освіта, церква, мережа Інтернет, спілкування.

Минулий 2017 рік, окрім низки інших культурних та політичних подій, знаменувався також відзначенням 500–річчя з початку Реформації – масштабного духовного відродження, яке взяло свій початок у Німеччині та назавжди змінило хід світової історії та розвиток культури провідних країн світу. Україна, наряду з іншими європейськими державами, відзначила цю подію. На державному рівні Президентом України П. О. Порошенком було підписано Указ №357/2016 «Про відзначення в Україні 500–річчя Реформації». У цьому нормативному документі акцентується на визнанні «вагомого внеску протестантських церков і релігійних організацій в розвиток релігійної, культурної і соціальної сфери України» [9]. Ці позиції становлять вагомий фактор впливу протестантизму, його концептуальну «роль в історії».

Питанню епохи Реформації у Європі приділяли увагу чимало вітчизняних та наукових дослідників. Особливої актуальності це питання набуло в останні роки. Із науковців, у працях яких досліджено вплив Реформації на суспільно–історичний розвиток, варто згадати Г. Александрову [1], О. Демчук [4], Ю. Крамара [6], Л. Куренного [7], М. Мокієнка [8], Алістер Мак–Грата [2] та ін.

Окрім усвідомлення значення Реформації для суспільства зі сторони наукового товариства, держава також долучається до впровадження ідей реформації – вона створює нові умови для їхнього впровадження та введення до наукового обігу. Не випадково, що саме освітні та наукові установи можуть здійснити якісний рівень цього процесу. А вже в указі Президента [9] передбачається проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів і круглих столів. Для цього пропонується розробка методичних рекомендацій.

Саме методичні рекомендації можуть структурувати проведення наукових заходів. Річ у тому, що не всі вповні розуміють суть Реформації, її «серцевину». Роки антирелігійної пропаганди вихолодили в багатьох людях саму яву про «дух релігії», про її живий зв'язок з суспільними процесами. Для нашої країни цей процес тривалий час залишався «закордонним». Але час все змінює.

Після десятиліть атеїстичної пустелі в кожному населеному пункті почали з'являтися протестантські громади, а існуючі зазнали стрімкого зростання, подекуди розділювалися на частини. При цьому «традиційні» церкви часто не зуміли оперативного використати наявні ресурси – їх легко «обходили» нові утворювані.

Подібний екскурс в нещодавню історію демонструє пікову динаміку зростання впливу протестантизму початку дев'яностих років ХХ століття. Кількісний і якісний вплив «ідей Реформації» ми можемо розглядати крізь призму самих громад. Але важливий і опосередкований вплив – Україна з соціалістичної перетворювалася на капіталістичну, що передбачало переймання певної «протестантської етики».

Освіта сучасної України містить значні нашарування різноманітних культурних та історичних традицій,

зокрема колосальний багаж радянського періоду. Фундаментальні радянські вищі навчальні заклади в свою чергу дещо запозичили з «царських часів», але основна маса педагогів та студентів прийшли босі в мармурові коридори «панських» освітніх будівель (куди ділася значна маса представників «ворожих класів» вважаємо зайвою витратою часу, це зрозуміло).

Та з розпадом СРСР зміни в парадигмі освіти часто зазнали спочатку лише поверхових змін. Кафедри атеїзму почали читати «Релігієзнавство» – це робили ті самі викладачі. Замість «Історії КПРС» почали читати «Історію України» і т.п. Виклики часу декого змусили змінюватися, хтось чекав такої можливості «у внутрішньому підпіллі». Напрацьовані десятиліттями традиції реформувалися в багатьох напрямках з різною швидкістю. Безумовно, що це призводило до деяких успіхів та втрат.

Одним з безумовних успіхів став все зростаючий рівень свободи (деякі люди навіть закликають сьогодні зменшити свободу для досягнення кращої якості). І релігійна свобода стала однією з проблем сучасності, що ввібрала в себе збалансований підхід до тисячолітньої історії та динамічної сучасності. Одним з факторів стала потреба в «наставниках, кураторах, провідниках» – природна потреба значної частини населення. Люди мають цю живу потребу і вони її вдовольняють в будь-який спосіб. Завдання освітніх заходів передбачало визрівання «правильного» підходу, підходу на здорових християнських принципах.

Щось подібне відбувається з безпекою в Інтернеті – багато корисного, багато жакливого, безліч шкідливого. І просто «виключити Інтернет» – не рішення. Необхідно розробити «здоровий підхід», вказати «правильні орієнтири». І тут наступна проблема – а хто в змозі це зробити, де відповідні фахівці?

Тому Україна в святкованні 500-річчя Реформації орієнтується на широку дискусію. Вища школа вже має справу з мислячою аудиторією, що керується власними принципами. Тому вони здебільшого критично поставляться до інформації, будуть відділяти потрібне / непотрібне.

Саме Інтернет розширює відкриту проповідь не лише протестантським рухам, але й надихнути на новий рівень проповіді традиційно консервативних православних і католиків. Католики навіть «призначили» покровителя Інтернету – святого Ісідора. Протестанти ж вже готують спеціальних фахівців – т.зв. «мережєвих євангелістів».

Звісно, що подібний підхід до популяризації релігії ще не став системним – поки тільки зароджуються основи «віртуальної церкви». Але вже соціальних мережах вже безліч молитовних груп, віртуальних спільнот і проповідників. За допомогою ще більшої візуалізації відбуваються й спроба справжнього моделювання церкви в Інтернеті – відвідувачі бачать себе маленькими фігурками у змодельованому на екранах моніторів у приміщенні.

Але спроба нести християнську вістку в Інтернеті буває складнішою за похід місіонерів у первісні джунглі. Вседозволеність у всевітній мережі часто стає причиною допуску до аудиторії найбільш деструктивних і хижих сил. Християнські сайти часто – густо піддаються атакам сатаністів. Та й загальна проблематика присутності в Інтернеті численних аморальних матеріалів становить собою відверте протистояння з церковним рухом, що

сповідує ідею «чистого Інтернету». Не кажучи вже й про «внутрішні» церковні загрози – часто за душі відвідувачів під личиною християнства звертаються тоталітарні секти.

Та невпинне зростання технологій неминуче змушує церкву органічно влитися в безмежжя Інтернету зі своїми цінностями. В Україні церква здавна була осередком освіти і науки, каталізатором літературного та мистецького рухів. Звичайно, сьогодні позиції церкви в нас (так і за кордоном) трохи інші – її роль в суспільному прогресі заступила поза церковні сили, що часто дистанціюються від релігійних позицій. Але новаторський імпульс не згас – й сьогодні віруючі мають можливість розбудовувати християнські ресурси Інтернету, що вдовольнить їхню потребу у релігійних матеріалах і сприятиме проповіді Євангелія.

Спектр новітніх технологій, що пропонуються християнською спільнотою, доволі широкий – це освітнянські проекти, Інтернет-радіо, Інтернет-телебачення, сайти завантаження християнської аудіо/відео продукції, онлайн бібліотеки тощо. Особливо користуються попитом сервіси спілкування та молитовної підтримки.

Великим джерелом християнської інформації слугують сайти для скачування релігійних матеріалів. Найбільш крупні з них – позаконфесійні. На них розміщуються матеріали основних християнських конфесій – православних, католиків і протестантів. При цьому переважну більшість становлять матеріали протестантських церков – в них багато молоді, що активно користується Інтернетом. Інколи виникають правові колізії – самі виконавці християнських пісень звертаються з вимогою прибрати їхні твори з списку закачок, бо це порушує авторські права. Переважна ж більшість чи змирлася з цим, чи самі надають свої твори для вільного розміщення.

Безумовно, що зв'язок церкви з Інтернетом буде зростати. Багато функцій церкви в майбутньому будуть зрощуватися з віртуальним світом людини. При цьому церква виступає вже як спільність людей у духовних шуканнях, а не як конкретна будівля чи деномінація. Однак Інтернет не зможе замінити реальне відвідування церкви, причастя та живе спілкування. Просто церква оперативно відповіла на виклик часу, інтегрувалася в мережу зі своїми цінностями та закликами. І це не випадково – церква свого часу відіграла значну роль в зародженні та формуванні освіти, книговидаванні, збереженні й поширенні інформації. Сьогодні вона не хоче втрачати історичний шанс донести віру до кожного бажаного.

Список використаних джерел

1. Александрова Г. Життєві і духовні цінності Реформації: предмет громадської уваги та критичного осмислення // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Реформація: історичний та сучасний контекст»: Наукове видання / за ред. І. Є. Поліщук. – Херсон, 2017. – С.94–103.
2. Алістер Мак-Грат. Інтелектуальні витoki європейської Реформації / Пер. з англ. Миколи Климчука і Тараса Цимбала. – Київ: «Ніка-Центр», 2008. – 344 с.
3. Братусь І. Інформаційні пошуки доби // Сучасні проблеми художньої освіти в Україні. – 2010. – Вип.6. – С.33–38. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spkho_2010_6_7 (дата звернення: 14.05.2018).
4. Демчук О. Вибрані питання української Реформації: історичний перебіг, причини невдачі, вагомості досягнення // Реформаторський погляд. – 2017 (7). – №3:1. – С.7–70.

5. Європейська Реформація XVI ст.: історико-антропологічний вимір (до 500-ї річниці початку Реформації в Європі): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 8 лютого 2017 р.). – Запоріжжя: АА «Тандем», 2017. – 216 с.

6. Крамар Ю. В. Реформація як чинник європейської історії нового часу (до 500 – річчя Реформації в Європі) // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, 2017. – Вип.4 (353). – С.81–87.

7. Куренний Л. Ю. Загальноєвропейський зміст реформаційних рухів в Україні в XVI–XVII столітті // Наука. Релігія. Суспільство. – 2013. – №4. – С.99–104.

8. Мокієнко М. Реформація: передумови та визначення [Електронний ресурс] // Східноєвропейський лідерський форум [сайт]. – Режим доступу: <http://forumeast.eu/ua/seksii/apologetika/reformatsiya-predposylki-i-opredelenie-mikhail-mokienko-video> (дата звернення: 12.05.2018).

9. Про відзначення в Україні 500-річчя Реформації: Указ Президента України від 26.08.2016 р. №357/2016 [Електронний ресурс] // ЛігаЗакон. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U357_16.html (дата звернення: 12.05.2018).

References

1. Aleksandrova G. Zhytjevi i duhovni cinnosti Reformacii': predmet gromads'koi' uvagy ta krytychnogo osmyslennja // Zbirnyk materialiv Vseukrai'ns'koi' naukovo-praktychnoi' konferencii' «Reformacija: istorychnyj ta suchasnyj kontekst»: Naukove vydannja / za red. I. Je. Polishhuk. – Herson, 2017. – S.94–103.

2. Alister Mak-G'rat. Intelektual'ni vytoky jevropejs'koi' Reformacii' / Per. z angl. Mykoly Klymchuka i Tarasa Cymbala. – Kyi'v: «Nika-Centr», 2008. – 344 s.

3. Bratus' I. Informacijni poshuky doby // Suchasni problemy hudozhn'oi' osvity v Ukrai'ni. – 2010. – Vyp.6. – S.33–38. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spkho_2010_6_7 (data zvernennja: 14.05.2018).

4. Demchuk O. Vybrani pytannja ukrai'ns'koi' Reformacii': istorychnyj perebig, prychny nevdachi, vagomi dosjagnennja // Reformats'kyj pogljad. – 2017 (7). – №3:1. – S.7–70.

5. Jevropejs'ka Reformacija XVI st.: istoryko-antropologichnyj vymir (do 500-i' richncyi pochatku Reformacii' v Jevropi): materialy mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii' (m. Zaporizhzhja, 8 ljutogo 2017 r.). – Zaporizhzhja: АА «Тандем», 2017. – 216 с.

6. Крамар Ю. В. Реформація як чинник європейської історії нового часу (до 500 – річчя Реформації в Європі) // Науковий вісник Шидноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, 2017. – Вип.4 (353). – С.81–87.

7. Куренний Л. Ю. Загал'ноєвропейський зміст реформаційних рухів в Україні в XVI–XVII столітті // Наука. Релігія. Суспільство. – 2013. – №4. – С.99–104.

8. Мокієнко М. Реформація: передумови та визначення [Електронний ресурс] // Шидноєвропейський лідерський форум [сайт]. – Режим доступу: <http://forumeast.eu/ua/seksii/apologetika/reformatsiya-predposylki-i-opredelenie-mikhail-mokienko-video> (дата звернення: 12.05.2018).

9. Про відзначення в Україні 500-річчя Реформації: Указ Президента України від 26.08.2016 р. №357/2016 [Електронний ресурс] // ЛігаЗакон. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U357_16.html (дата звернення: 12.05.2018).

Bratus I. V., Candidate of Philology, Associate Professor of the Department of Fine Arts, Institute of the Arts of the Boris Grinchenko University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), kulturolog@gmail.com

Sverdlik Z. M., professor, Institute of the Arts of Boris Grinchenko University of Kyiv (Ukraine, Kiev), kulturolog@gmail.com

Features of the reflection of the cultural and historical ideas of the Reformation in the higher school of Ukraine (to the 500th anniversary of the Reformation)

The article examines the influence of the Reformation on the progressive development of society in general and education in particular. Current trends in the «reforming» of religious views of young people, the influence of the Internet, in particular, «virtual» churches, social networks, Internet forums on the formation of the worldview of the younger generation, are analyzed.

Keywords: Reformation, education, church, Internet, communication.

* * *

УДК 94:65.173–027.543(477)(092)

Марченко А. І.,
аспірант, Національний педагогічний
університет ім. М. П. Драгоманова
(Україна, Київ), marko001@ukr.net

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ У НАУКОВІЙ ТА ЛІТЕРАТУРНІЙ СПАДЩИНІ М. ШАПОВАЛА

Досліджується формування національних переконань у науковій та літературній спадщині М. Шаповала, проводиться аналіз його фундаментальних праць з соціології та вплив на національну свідомість і культуру українців доби національно-визвольної боротьби 1917–1921 рр.

Ключові слова: українська нація, національна ідея, народ, визвольний рух, публіцистика, соціологія, література, поезія, національна свідомість, соборна Україна.

Концепція національної ідеї має розглядатися як система, що складається з певної сукупності елементів та їх взаємозв'язків. Національна ідея повинна розглядатися як синтез різних підходів та думок, що чітко сформовані в авторську концепцію, яка складається з різних аспектів, як наукових, описана в книжках, наукових працях автора, так і в повсякденному житті виступати певним маяком та орієнтиром для людей. Національна ідея виступає в ролі провідника для народу, який прагне до волі.

Національна ідея спрямована на розвиток та розбудову нації, відстоювання її інтересів та має на меті об'єднати народ спільною метою й прагнення створення власної держави. Саме об'єднати та згуртувати український народ мав за мету М. Шаповал. Варто відзначити, що на меті була розбудова незалежної, сильної, соборної української держави. Одним із головних завдань, які він ставив за мету, було об'єднання різних верст населення та етнічних меншин навколо української національної ідеї.

Метою даного дослідження є аналіз праць М. Шаповала присвячених питанню національної ідеї та боротьби українського народу за здобуття незалежності.

Автором, у процесі підготовки даного дослідження, були опрацьовані архівні джерела, різні наукові праці, зокрема науковий й літературний доробок М. Шаповала. Серед вітчизняних вчених, які вивчали дану проблему, варто виокремити: О. Бочковський [2], Н. Миронець [6], О. Чумаченко [12], Ю. Горбань [3], О. Юренко [18] та інші. Вони висвітлювали різні аспекти діяльності видатного науковця і політичного діяча, як у науковому, так і в громадсько-політичному житті. Натомість обґрунтування національної ідеї у його науковій та літературній спадщині залишається ще недостатньо висвітленим на нашу думку, тому дана тема дослідження є актуальною.

Вітчизняні та зарубіжні дослідники вивчали ті чи інші аспекти національної ідеї, роблячи тим самим вагомий внесок у дослідження основних етапів формування та розвитку української національної ідеї. Важливим складником національної ідеї є національні цінності та пріоритети. Національні інтереси теж є елементом у структурі.

Стратегічні інтереси є довготерміновими та комплексними і від реалізації яких залежить забезпечення усієї життєдіяльності нації, а загроза яким підриває національну безпеку країни, а натомість, оперативні інтереси, що впливають із стратегічних національних інтересів, і спрямовані на вирішення окремих проблем

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Панько О. І. Діяльність культурно-просвітницьких організацій у м. Городок у другій пол. XIX – першій пол. XX ст.	7
Пословська А. В. Культура та побут пізньосередньовічної Волині (за даними археологічних джерел)	10
Житкова О. О. Реформування релігійної обрядовості в діяльності церковних громад УАПЦ у м. Києві в 1920–х рр.	13
Кліш А. Б. Джерела особового походження з історії суспільно-християнського руху в Галичині	18
Братусь І. В., Свердлик З. М. Особливості відтворення культурно-історичних ідей Реформації у вищій школі України (до 500-річчя Реформації)	21
Марченко А. І. Національна ідея у науковій та літературній спадщині М. Шаповала	23
Мельничук І. А., Суліменко О. Г. Німці Волині – Житомирщини в 40–50-х роках XX ст. та процеси їх реабілітації	27
Мерімерін Є. О. «Руїна» та її соціо-господарські й політичні наслідки для українців у відображенні історичних дум і пісень	30
Морозов А. Г., Павлова Н. В. Грошові накопичення селянських господарств в добу НЕПу	34
Ніколаєва Н. Б. Репресований викладач Київського державного університету Машкевич Степан Гервасійович (Гарасьович)	38
Філас В. М. Особливості використання творів живопису та графіки в студиях з історії Північного Причорномор'я	42
Шульга С. А. Чехи у конфлікті 1943 року на Волині: проблема участі	46
Чорній Г. В. Суспільно-політичне становище жінок на території західних областей УРСР (середина 1940-х – початок 1950-х рр.)	50
Біловус Л. І. Підтримка і популяризація української культури як одного із чинників збереження національної ідентичності у періодиці української діаспори США (від 1947 р.)	55
Касьянова М. М. Функціонування української діаспори в Білорусі, Молдові та Росії	58
Коцур В. В. Національні меншини Сходу–Заходу України в політичних перегонах початку XXI ст. і уроки для майбутнього	62
Орехівський В. Д. Особливості розвитку аграрних підприємств з виробництва органічної продукції в Україні (1990-ті – 2000-і роки)	67
Ющенко П. А. Еволюція культурно-містецьких репрезентацій києворуського минулого в Україні (1990–2000-і роки)	70
Абдуллаєва С. Из истории налогового законодательства в казенных деревнях Северного Азербайджана в конце XIX – начале XX вв. (3 історії податкового законодавства в казенних селах Північного Азербайджану в кінці XIX – початку XX ст.)	74
Afandiyeva V. Rus' raiding in the Caspian region and the Norman theory (Сліди русов в Каспійському регіоні і норманської теорії)	77
Балагадирова П. Т. Исследования историка–востоковеда А. Е. Крымского по истории Кабалы (Дослідження історика–сходознавця А. Е. Крымского з історії Кабали)	81
Козакова О. М. Політика режиму Ф. Франко у Іспанії щодо «єврейського питання» під час Другої світової війни	85
Керимли А. Налоговая система царской России в скотоводческом хозяйстве Северного Азербайджана в конце XIX – начале XX вв. (Податкова система царської Росії в скотарському господарстві Північного Азербайджану в кінці XIX – початку XX ст.)	88
Лукашенко А. І. Дуалістичні релігійні уявлення Жана Кальвіна	91

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Айтов С. Ш. Історично-антропологічні горизонти сучасної філософії історії	94
Аксьонова В. І. Гуманістичні обрії постнекласичної символіки українського козакофільства	97
Біланов О. С. Національне законодавство та уявлення про здоров'я та хворобу	101
Гальченко М. С. Когнітивістика як фактор розвитку інтелекту та діяльності мислення	104
Гасанова Ф. Р. Социальные ценности как фактор общественного развития (Соціальні цінності як фактор суспільного розвитку)	108
Гончаренко О. А. Ідея університету у Львівсько–Варшавській школі. Стаття 4. Академічні свободи	111
Демиденко Я. С. Український авангард у філософсько–естетичному дискурсі сьогодення	115
Каранфилова Е. В. Творческая деятельность в контексте глобальных проблем современного общества (філософський аспект) (Творча діяльність в контексті глобальних проблем сучасного суспільства (філософський аспект))	119
Тахирова А. И. Человеческая воля с точки зрения судьбы и предопределения (Людська воля з точки зору долі і приречення)	121
Шевченко М. О. Взаємозв'язок між ускладненням соціальних систем і прогнозуванням	124
Юшкевич Ю. С. Трансформація змісту феномену економічна культура в умовах глобалізації	126
Осипов А. А. Формирование и развитие мировоззрения Рудольфа Штайнера. Статья 1. На пути от философии к антропософии (Формування і розвиток світогляду Рудольфа Штайнера. Стаття 1. На шляху від філософії до антропософії)	129

Вашкевич В. Н., Осипов А. А. Формирование и развитие мировоззрения Рудольфа Штайнера. Статья 2. Наука в свете антропософии (Формування і розвиток світогляду Рудольфа Штайнера. Стаття 2. Наука у світлі антропософії)	134
Хилько М. І. Биосфера і здоров'я людини	140
Кямалова А. Психологические факторы, влияющие на формирование моральных ценностей в семье (Психологічні фактори, що впливають на формування моральних цінностей у сім'ї)	143
Меліхова Ю. А. Вплив культури мислення судді на якість його внутрішнього переконання	146
Мерлянов М. В. Взаємовплив та взаємозбагачення музики і танцю	148
Патлайчук О. В., Макачук О. М. Природа реформ і аспекти сучасного українського реформування	151
Семенов В. Г., Черкасов С. М. Сучасне осмислення вчення Г. В. Ф. Гегеля про всезагальні закони	153
Тімченко О. П., Сислюк Я. Г., Пігош М. А. Логіка дискурсу М. Бердяєва	161
Ясінський М. М. Образ історичного майбутнього в філософії Петра Сауха (за матеріалами монографії «Україна на межі тисячоліть: трансформація духу і випробування національним буттям»)	165
Титов С. Анализ отдельных положений работы Б. Ф. Поршнева «О начале человеческой истории» в свете современных открытий. Антрополого–религиоведческий аспект (Аналіз окремих положень роботи Б. Ф. Поршнева «Про початок людської історії» в світлі сучасних відкриттів. Антрополого–релігієзнавчий аспект)	168
Добродум О. В. Мифологический характер виртуальной реальности (некоторые методологические аспекты) (Міфологічний характер віртуальної реальності (деякі методологічні аспекти))	172
Dyatlik T. N. The value of biblical Greek in theology and exegesis of Martin Luther (Цінність біблійної грецької мови в богослов'ї та екзегезі Мартина Лютера)	174
Gudyma I. A woman and a family in the concepts of biblical traditions (Жінка та сім'я у поняттях біблійних традицій)	178
Брилев Д. В. Особенности формирования общеукраинского исламского дискурса (Особливості формування загальноукраїнського ісламського дискурсу)	181
Саковська О. Ю. Вчення св. Томи Аквінського в контексті сучасності: біоетика та екомізм	185
Санников С. В. Амбивалентность феномена крещения у духовных христиан (Амбивалентність феномена хрещення у духовних християн)	189
Степанова О. А. Культурно–туристичний потенціал сучасної іудейської сакральної географії в Україні	193
Фоменко А. В. Феномен релігійного фундаменталізму на пострадянському просторі	198
Абакумова О. О. Дистанційна освіта: гуманізм чи антигуманізм у дії?	203
Бачинська Н. А. До питання про вектори розвитку вищої бібліотечно–інформаційної освіти в Україні (1991–2018 рр.)	206
Гловацкая Е. П. Вызовы современности системе высшего образования (Виклики сучасності системі вищої освіти)	209
Тарабасова Л. Г. Формування ціннісних орієнтацій особистості дошкільника	212
Струк О. А. Задоволеність провізорів здобутою освітою	215

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Бугар А. А. Нові технології в дипломатії: вплив інновацій та комунікацій на ефективну міжнародну політику і побудову іміджу країни	219
Василевич Ю. В. Електронна демократія як засіб подолання кризи довіри до політичної системи	222
Войчук А. Ю. Особливості інституту президентства за парламентарної форми республіканського правління	225
Ворчакова І. Є., Лемішевська О. С. Загрози та виклики інтеграції жінок у збройні силові структури та гендерний фактор в умовах озброєних конфліктів	228
Джафаров Р. М. Проблема оценки эффективности государственного управления в истории политической мысли (Проблема оцінки ефективності державного управління в історії політичної думки)	231
Іленьків Г. В. Гносеологічний потенціал утопії як частини філософії політики	234
Калюжна Ю. Маніпулювання масовою свідомістю як інформаційний механізм дестабілізації соціально–політичних систем	238
Крупеня І. М. Борьба с фейками в условиях эры «пост–правды» – безопасность для демократии	244
Luchak–Fokshei A–M. M., Luchak M. M. Internet language as the study object of social networking communication discursive pragmatics (Інтернет–мова як об'єкт дослідження дискурсивної прагматики соціальної мережевої комунікації)	247
Ниязов Х. Концептуальные вопросы политической безопасности (Концептуальні питання політичної безпеки)	251
Вонсович О. С. Чи наблизять поставки американських протитанкових ракетних комплексів «Javelin» мир на сході України?	255
Гоцуляк В. М. Становлення політичної думки домодержної України	258
Долженко О. О. Незаконні воєнізовані формування в умовах ведення «гібридної війни»	261
Костиря І. О. Культурна політика сучасної України: виклики глобалізації та регіоналізації	264
Коцур Л. М. Участь молоді у громадсько–політичному житті України: 1990–2015 рр.	268
Ладний Ю. А., Пасічник І. М. Етнополітика гетьмана Павла Скоропадського в історико–політологічних дискурсах (До 100–річчя Української Держави гетьмана Павла Скоропадського)	271
Степаненко О. Г. Інститут люстрації як юридична практика в українському політикумі: аналіз та перспективи розвитку	279
Степко О. М. Взаємодія в рамках бібліотечної системи ООН щодо підвищення ефективності інформаційного забезпечення	282
Носенко С. Р. Конфліктогенність словенсько–хорватських відносин	286

Мостіпан О. М. Політичні аспекти в роботі «Кодзікі» як пам'ятці давньої японської суспільної думки	289
Нагорняк І. М. Трудова міграція громадян країн Східного партнерства до ЄС	292
Шевченко Ю. М. Аналіз Стратегічного огляду оборони та національної безпеки Франції 2017 у контексті нових викликів і загроз	294
Дужа І. А. Міжнародна політика та Сирійський конфлікт	297
Литовченко К. Г. Ліва партія ФРН: становлення та ідеологія	299
Искендерова Н. Е. Парламент Азербайджанской Демократической Республики и фракции, созданные политическими партиями в первом парламенте Азербайджана (Парламент Азербайджанської Демократичної Республіки і фракції, створені політичними партіями в першому парламенті Азербайджану)	302
Мирабдуллаев А. М. Военно–политическая борьба в Азербайджане в 1920 году (Військово–політична боротьба в Азербайджані в 1920 році)	305

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Верба І. В. Рецензія на монографію: Аліси Іванівни Лукашенко «Дуалістичні релігійні уявлення в соціокультурному житті Європи (IV – сер. XVII ст.)»	310
Козловець М. А., Слюсар В. М. Філософія людської діяльності та управління нею. Рецензія на монографію: Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід (за заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене); Запоріжжя: Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2016. – 602 с.	311
Коваленко Н. П. Рецензія на монографію: Бей Н. О. Становлення та розвиток наукових основ автомобілебудування в Україні (друга половина XX – початок XXI ст.): монографія / Н. О. Бей, НААН, ННСГБ; наук. ред. д–ра с.–г. наук, проф., академіка НААН В. А. Вергунова. – Вінниця: ТОВ «Нілан–ЛТД», 2017. – 440 с.	313
Смолянук В. Ф. Особливості дослідження етнополітичної інтеграції та дезінтеграції. Рецензія на монографію: Явір В. А. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція у сучасному світі: політико–правовий концепт: монографія. – Київ: Логос, 2018. – 448 с.	315
Радишевський Р. Рецензія на монографію: Світлана Кагамлик Українська православна ієрархія XVII – XVIII ст.: інтелектуальний і духовний виміри. – Київ: Корвус–Прінт, 2018. – 728 с.	316
Солдатенко В. Ф. Рецензія на монографію С. Н. Полторака. Брест-Литовск. 100 лет истории переговоров о мире. – СПб.: Издательский центр «Остров», 2018. – 292 с. (Рецензія на монографію С. Н. Полторака. Брест-Литовська. 100 років історії переговорів про мир. – СПб.: Видавничий центр «Острів», 2018. – 292 с.)	317

CONTENT

HISTORICAL SCIENCES

Panko O. I. Activities of cultural and educational organizations in Horodok in the second half of XIX – the first half of XX century	7
Poslovska A. V. Culture and life of the late medieval Volyn (archaeological sources)	10
Zhytkova O. O. The reforming of religious rites in the activities of the church communities of the UAOC in Kyiv in the 1920s	13
Klish A. B. The personal origin sources from the history of the social–christian movement in Halychyna	18
Bratus I. V., Sverdlyk Z. M. Features of the reflection of the cultural and historical ideas of the Reformation in the higher school of Ukraine (to the 500th anniversary of the Reformation)	21
Marchenko A. I. National idea in the scientific and literary heritage of N. Shapoval	23
Melnichuk I. A., Sulimenko O. G. The Germans of Volhynia – Zhytomyr region in the 40–50s of the 20th century and the processes of their rehabilitation	27
Meremerin E. O. Ruin and its socio–economic and political implications for Ukrainians in reflecting historical dumas and songs	30
Morozov A. G., Pavlova N. V. Peasants farm's money accumulations in the period of the new economic policy	34
Nikolaeva N. B. The Professor of Kyiv State University Stepan Mashkevych: how he was repressed by NKVD in 1937	38
Filas V. M. Features of the use of works of painting and graphics in the studies on the history of the Northern Black Sea region	42
Shulha S. A. The Czechs in the 1943 conflict in Volyn: the issues of participation	46
Chornij H. V. Social and political situation of women in the western regions of the USSR (middle 1940's – beginning of 1950's)	50
Bilovus L. I. Support and popularization of Ukrainian culture as one of the factors of the national identity preservation in the periodicals of the USA Ukrainian Diaspora (from 1947)	55
Kasianova M. M. Functioning of the Ukrainian Diaspora in Belarus, Moldova and Russia	58
Kotsur V. V. National minorities of the Eastern and Western part of Ukraine in political circulations of the beginning of 21st: lessons for the future	62
Orekhivskiy V. D. Features of development of agrarian enterprises are from the production of organic goods in Ukraine (1990–2000)	67
Yushchenko P. A. Evolution of cultural representations of the Kyivan past in Ukraine (1990–2000s)	70
Abdullayeva S. From the history of tax legislation in state villages of Northern Azerbaijan in the late XIX – early XX centuries	74
Afandiyeva V. Rus' raiding in the Caspian region and the Norman theory	77
Balagadirova P. T. Studies of the historian–orientalist A. E. Krymsky on the history of Kabala	81
Kazakova O. M. The policy of Francisco Franco regime in Spain toward Jewish question in the Second World War	85
Kerimli A. Tax system of tsar Russia in the clearing farms of Northern Azerbaijan at the end of the XIX – the beginning of the XX centuries	88
Lukashenko A. I. Jean Calvin's dualistic religious representations	91

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Aytov S. Sh. Modern philosophy of history historical–anthropological horizons	94
Aksonova V. I. Humanist horizons of post–classical symbols of Ukrainian kozakophilism	97
Bilanov O. S. National legislation and perception of health and disease	101
Halchenko M. S. Cognitive science as a factor in the development of intelligence and the activity of thinking	104
Hasanova F. R. Social values as a factor of social development	108
Honcharenko O. A. The idea of University in Lviv–Warsaw School. Article 4. Academic freedom	111
Demydenko Ya. S. Ukrainian avangard in the philosophical and aesthetic discourse of the present	115
Karanfilova O. V. Artistic activity in context of global modern society issues (philosophical aspect)	119
Tahirova A. I. The problem of fate and divine decree (qada and qadar): the assessment of the human will	121
Shevchenko M. A. Relationships between increasingly complex social systems and predicting	124
Yushkevich Y. S. Transforming content of the phenomenon of economic culture in the context of globalization	126
Osipov A. O. Formation and development of outlook of Rudolf Steiner Article 1. On the way from philosophy to anthroposophy	129
Vashkevich V. M., Osipov A. O. Formation and development of outlook of Rudolf Steiner. Article 2. Science in the light of anthroposophy	134
Khilko M. I. Biosphere and human health	140

Kamalova A. Psychological factors affecting the formation of moral values in the family	143
Melikhova Y. A. The influence of the culture of judge's thinking on the quality of his inner conviction	146
Merlianov M. V. Music and dancing mutual influence and enrichment	148
Patlaichuk O. V., Makarchuk O. M. Nature of reforms and aspects of contemporary Ukrainian reformation process	151
Semenov V. H., Cherkasov S. M. Contemporary comprehension of the teachings of G. F. F. Hegel on general laws	153
Timchenko O. P., Syslyuk Y. G., Pihosh M. A. The logic of M. Berdiaiev's discourse	161
Yasynskiy M. M. , The image of historical future in Peter Sauk's philosophy (based on the materials of the monograph «Ukraine on the verge of millenniums: spirit transformation and test by national existence»)	165
Titov S. Analysis of certain provisions of the work of B. F. Porshnev «On the beginning of human history» in the light of modern discoveries. Anthropological and religious aspect	168
Dobrodum O. V. The mythological character of virtual reality (some methodological aspects)	172
Dyatlik T. N. The value of biblical Greek in theology and exegesis of Martin Luther	174
Gudyma I. A woman and a family in the concepts of biblical traditions	178
Brylov D. V. The features of the formation of the all-Ukrainian Islamic discourse	181
Sakovska O. Yu. St. Thomas Aquinas' teaching and modernity: bioethics and ecotomism	185
Sannikov S. V. The ambivalence of baptism spiritual Christian approach	189
Stepanova O. A. Cultural and tourist potential of contemporary Judaic sacral geography in Ukraine	193
Fomenko A. V. Phenomenon of religious fundamentalism on the post-Soviet space	198
Abakumova O. O. Distance education: humanism or antigumanism in action?	203
Bachynska N. A. To the question about the vectors of development of the higher library and information education in Ukraine (1991–2018)	206
Glovatskaya E. P. The challenges of modernity to the higher education system	209
Tarabasova L. G. Formation of valuable priority orientations of the personality of the preschool	212
Struk O. A. Satisfaction of pharmacists by the obtained education	215

POLITICAL SCIENCES

Bugar A. A. New technologies in diplomacy: influence of innovations and communications on the effective international policy and image of the country	219
Vasylevych Yu. V. Electronic democracy as a means to overcome the crisis of confidence in the political system	222
Voichuk A. Yu. The features of the institute of presidency in the parliamentary republic	225
Vorchakova I. Ye., Lemyshevskaya O. S. Threats and challenges of women's integration into armed forces and gender in armed conflict	228
Jafarov R. M. The problem of ensuring the effectiveness of public administration in the history of political thought	231
Ilenkiv H. V. Gnosiological potential of utopia as a part of political philosophy	234
Kaliuzhna Y. The manipulation of mass consciousness as information mechanisms of destabilization of social political systems'	238
Krupenya I. M. Fighting fake in the post-truth era is a danger to democracy	244
Luchak-Fokshei A-M. M., Luchak M. M. Internet language as the study object of social networking communication discursive pragmatics	247
Niyazov Kh. Conceptual issues of political security	251
Vonsovych O. S. Will the supply of American anti-tank missile systems «Javelin» bring peace in eastern Ukraine?	255
Gotsulyak V. M. Formation of political thought of modern Ukraine	258
Dolzhenko A. A. Illegal paramilitary formation in the context of «hybrid war»	261
Kostyrya I. O. Modern Ukrainecultural policy: challenges of globalization and regionalization	264
Kotsur L. M. Participation of youth in public-political life of Ukraine: 1990–2015	268
Ladnyi Yu. A., Pasichnyk I. M. Ethnopolitics of Hetman Pavlo Skoropadsky in historical and political science discourses (To the 100 th anniversary of the Ukrainian State of Hetman Pavlo Skoropadsky)	271
Stepanenko O. G. Institute of lustration as a legal practice in the Ukrainian politics: analysis and prospects of development	279
Stepko O. M. Interaction in the United Nations library system for increasing the efficiency of information support	282
Nosenko S. R. Conflict of the Slovenian-Croatian relations	286
Mostipan O. M. Political aspects in the work of Kojiki as a monument of ancient Japanese social thought	289
Nagornyak I. M. Labor migration from the Eastern Partnership Countries to the European Union	292
Shevchenko Yu. M. Analysis of the Strategic Review of Defense and National Security of France 2017 in the context of new challenges and threats	294
Duga I. A. International politics and the Syrian conflict	297
Litovchenko K. G. Left party of Germany: formation and ideology	299
Iskandarova N. E. Parliament of Azerbaijani Democratic Republic and fractions created by political parties in the first parliament of Azerbaijan	302
Mirabadullayev A. M. Military-political struggle in Azerbaijan in 1920	305

SCIENTIFIC LIFE

Verba I. V. Review of the monograph: Alice Ivanovna Lukashenko «Dualistic religious ideas in the socio-cultural life of Europe (IV – the middle of the XVII century)».	310
Kozlovets M. A., Slyusar V. M. Philosophy of human activity and management of it. Review of the monograph: Public administration and administration in the conditions of the information society: domestic and foreign experience (according to editors Sergei Chernov, Valentina Voronkova, Victor Banakh, Alexander Sosnin, Pranas Zukauskas, Yoliti Vweinhardt, Regina Andrikuytėne); Zaporozhye: Zaporizhia state ing acad. – Zaporizhzhya: RVB ZDIA, 2016. – 602 p.	311
Kovalenko N. P. Review of the monograph: Bey N. O. Becoming and development of scientific bases of motor industry is in Ukraine (the second half of XX is beginning of XXI of century): monograph / N. O. Bey, NSAL, NAAS; sciences. editor of d. s.–g. sciences, professor, academician NAAS V. A. Vergunov. – Vinnitsa: «Nilan-LTD», 2017. – 440 p.	313
Smolianiuk V. F. The peculiarities of the study of ethno-political integration and disintegration. Review of the monograph Yavir V. A. Ethno-political integration and disintegration in the modern world: political and legal concept. – Kyiv: Logos, 2018. – 468 p.	315
Radyshevsky R. Review of the monograph: Svetlana Kagamlyk Ukrainian Orthodox Hierarchy of the XVII – XVIII Centuries: Intellectual and Spiritual Dimensions. – Kyiv: Korvus Print, 2018. – 728 p.	316
Soldatenko V. F. Review of the monograph: S. N. Poltorak. Brest–Litovsk. 100 years of history of peace talks. – St. Petersburg: Publishing center «Ostrov», 2018. – 292 p.	317

ДО УВАГИ АВТОРІВ !

Вимоги до структури та оформлення наукових статей:

1. Наукова стаття повинна містити такі необхідні елементи:

- постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

2. Розташування структурних елементів статті:

- УДК;
- прізвище, ім'я, по-батькові автора (авторів), вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, e-mail (українською, англійською мовами);
- назва статті та анотація українською, англійською мовами; анотація повинна бути структурованою, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки;
- ключові слова українською, англійською мовами;
- обов'язковий список використаних джерел у кінці статті; **після** списку використаних джерел **надається цей же список** джерел латинським алфавітом (транслітерація);
- **обов'язкова вимога до статей – якість, високий рівень англійської мови.**

3. Вимоги для оформлення тексту:

Поля 20 мм; шрифт Times New Roman, кегель 14, інтервал – 1,5; абзацний відступ – 10 мм. Рисунки й таблиці оформляються згідно з ДСТУ.

4. Посилання на джерела в тексті подаються за таким зразком:

[7, с. 123], де 7 – номер джерела за списком використаних джерел, 123 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [1; 4; 8] або [2, с. 32; 9, с. 48; 11, с. 257]. Посилання на архівні джерела – [15, арк. 258, 231зв].

5. Стаття подається мовою оригіналу (українською, російською, англійською, німецькою, французькою, іспанською, польською, чеською) у електронному варіанті у вигляді файлу, який виконаний в текстовому редакторі MS Word for Windows, на диску чи електронною поштою.

6. Статті, автори яких не мають наукового ступеня, супроводжуються рецензією кандидата або доктора наук за фахом публікації або витягом із протоколу засідання кафедри (відділу) про рекомендацію статті до друку. Підписи рецензії або витягу обов'язково завірені з печаткою. Рецензія або витяг з протоколу подається у сканованому вигляді електронною поштою.

7. Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Редколегія може не поділяти світоглядних переконань авторів.

8. До статті додаються:

- для Веб-сайту збірника обов'язкове резюме статті англійською мовою 2000 знаків. Резюме статті повинно бути структуроване, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки.

Резюме статті надсилається безоплатно.

Відомості про автора (авторів): прізвище, ім'я, по-батькові, вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, службова і домашня адреси з поштовим індексом, контактний телефон (моб.), e-mail, № відділення «Нової пошти».

МІЖНАРОДНА ІНДЕКСАЦІЯ ЖУРНАЛУ

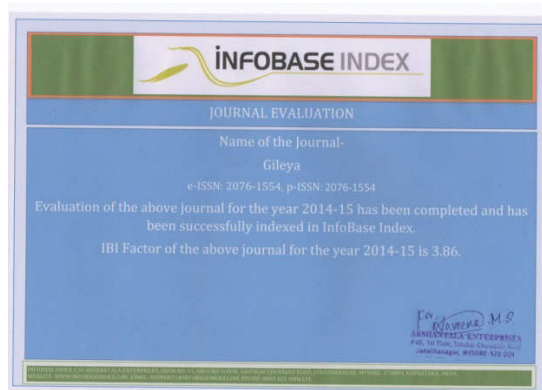
1. **Index Copernicus (Польща)** – міжнародна наукометрична база (Index Copernicus Journals Master List). Даний сайт містить індексування, ранжування і реферування журналів, а також є платформою для наукового співробітництва та виконання спільних наукових проєктів

2. **EBSCO (USA)** – агрегатом повнотекстових видань. Включає в себе 375 повнотекстових баз даних і більш 350000 електронних книг

3. **InfoBase Індекс (Індія)** - комплексна, багатоцільова база даних, що охоплює наукові літератури з усього світу.

4. **SIS (Scientific Indexing Services) (USA)** фокусується на цитатах індексації, аналіз цитованості і підтримує бази даних, що охоплюють цитування тисячі академічних журналів. SIS забезпечує кількісний і якісний інструмент для рейтингу, оцінки та класифікації журналів з навчальної оцінки і передового досвіду.

